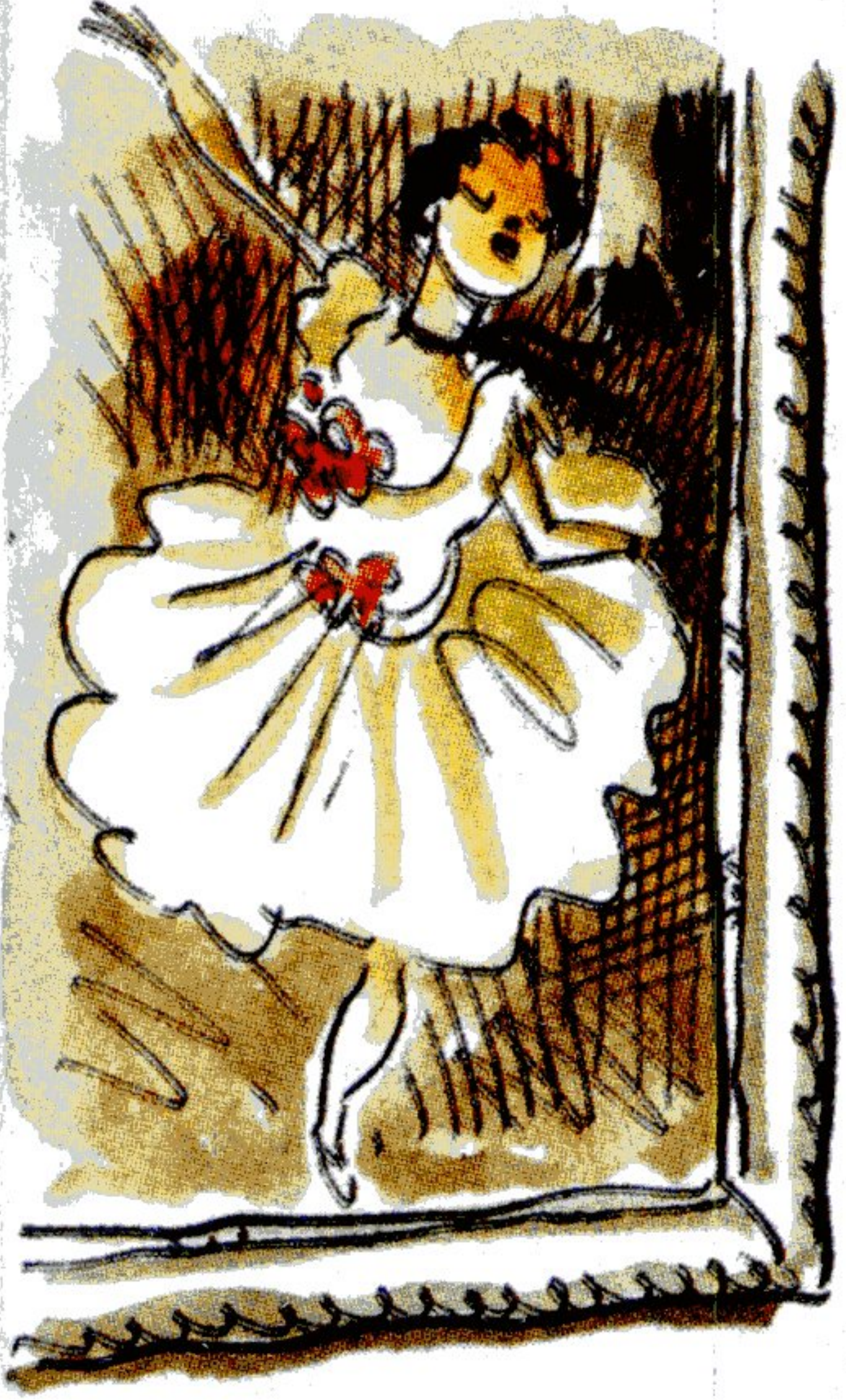

Görev değil, müze gezisi

Yıldıray KARAKİYA

Gestapo kılıklı yetişkinler eşliğinde koridorlardan hızlıca geçmekten ibaret bir müze ziyareti kimi mutlu edebilir ki?

Bazı günler bazı öğrencileri çok mutlu eder. Çünkü o gün okul gezisi vardır, öğretmenleri onları bir müzeyi ziyaret etmeye götürecektir. Hayır, öğrencilerin mutluluğunun kaynağı bir müzeyi ziyaret edecek, belki birbirinden güzel sanat eserleriyle tanışacak ya da yepyeni bilgiler edinecek olmaları değildir elbette. Bu ziyaret bir gün olsun okulu yasal yollarla kırmak anlamına geldiği için sevinir öğrenciler. Yoksa daha okul otobüsünde başlayan, “Sessiz ol!”, “Sırayı bozma!” komutları; sanki gülmek eğlenmek suçmuş, müzedeki bir şeyle ilgilenmek hataymış, tarihi bir nesneye şaşırmak, bir sanat eseri karşısında heyecanlanmak ahmaklığın daniskasıymış gibi davranan (çünkü müzede gördüklerinden kendisi de bir halt anlamayan) Gestapo kılıklı yetişkinler eşliğinde koridorlardan hızlıca geçmekten ibaret bir müze ziyareti kimi mutlu edebilir ki?

Müze denince köhnemiş, örümcek ağlarıyla kaplanmış, gireni alerji krizine sokacak kadar tozlu, karanlık bir mekânın resmi belirir zihnimizde. Zihnimizde bu resmin oluşmasının

tek nedeni müzenin kendisi değildir elbette. Bu aynı zamanda bizim müzeyi, sanat eserini, tarihi, kültür ve doğa varlıklarını algılayışımızın da resmidir. Hayır, haksızlık etmiyorum. Anımsarsanız, bu ülkenin en “modern” müzesinin açılışı, baktığı her yerde ucube gören bir siyasi partinin propaganda aleti olarak kullanılmış ve aceleyle getirilmişti, öyle düşünün.

Peki, nasıl olmalı? Bunca la-kırdı bu sorunun yanıtı olan ve bizim memleket için ütöpik sayılabilecek “Müze” adlı kitaptan söz etmek için edildi. “Müze”, Susan Verde tarafından yazıldı, Peter H. Reynolds tarafından resimlendi ve Müren Beykan’ın çevirisiyle Güneş’i Kitaplığı tarafından yayımlandı.

DEGAS’YLA DANS

Kitabımızın kahramanı olan kız çocuğu bir müzeyi ziyaret etmektedir. Müze, her biri birbirinden önemli, sanat tarihinin tozlu yollarında birer kilometre taşı olan, çok önemli sanatçıların elinden çıkma sanat eserleriyle doludur. Fakat sanat tarihinin (ve özünde bir yatırım aracı olarak sanat nesnesinin, sanat ekonomisinin) bunca ağırlığının kahramanımız için hiçbir önemi yoktur. O, müzeye girdiği andan itibaren kendini sanat eserlerinin kollarına; duyguların, izlenimlerin, etkileşimlerin, düşüncelerin tatlı dalgalarına bırakır. Degas’yla dans eder, van Gogh’la başı döner, Picasso’yla mavileşir, Munch’la çılgılık atar, Rodin’le düşüncelere dalar, Miró’yla kıkırdar. Hah işte, fark ettiniz mi, ben de yaptım aynı şeyi. Daha az önce sanat tarihinin bunca ağırlığının kahramanımız için bir önemi olmadığını söylemişken kalkıp sanatçı adlarını sayıverdim.

Eh, hazır yeri gelmişken, bir ucunu ilk iki paragrafa bulduğum değneğin diğer ucuyla da ilgilenelim. Bizim memlekette sanat eğer bir görev değilse, gösteriştir. Örneğin Coltrane

ile Davis’ten tatlı tatlı “So what?” çalarken, entelektüel camianın seçme simaları kendilerini müziğe bırakmak yerine kayıt tarihi, tekniği ve niteliği üzerine birbirlerine bir miktar fikir verdirir ve ardından, “Coltrane’den sonra caz bitti görüşüne katılıyor musun?” başlıklı bir sohbete dalarlar. Diyelim ki öyle, so what? Parça bitti, haberin yok.

SANATTAN KEYİF AL

Kitabın en önemli özelliği bu işte: “Müze” bize sanatı kültürlü, medeni, başarılı ve diğerlerinden üstün bir insan olmak için öğrenilecek, bilinecek, hakkında görüş öne sürülecek bir meta, maddi ya da manevi bir yatırım aracı olarak değil, yaşanacak bir deneyim olarak sunuyor. Kahramanımız müzeyi gezerken bize duygularından, eserden aldığı etkiden, zihnine doluşan imgelerden, kısacası sanat eserleriyle bire bir yaşadığı deneyimden başka şey anlatmıyor. İyi de ediyor. Çünkü esas olan sanat eserinden keyif almayı öğrenmek; o eseri kim yapmış, sanat tarihinde önemi neymiş, kaç para edermiş, bunlar teferruat. Sanmayın ki ben size teferruatı bilmeyin, öğrenmeyin diyorum. Siz sanat eserinden hele bir keyif alın, bunları hobi olarak yine öğrenirsiniz.

Müze

Susan Verde

Resimleyen: Peter H. Reynolds

Türkçeleştiren: Müren Beykan

Güneş’i Kitaplığı, 36 sayfa

